

Spotkanie otwierające konsultacje na temat przebiegu ścieżki rowerowej Białowieża – Hajnówka

12.01.2022 r.

Notatka ze spotkania

Wprowadzenie

12 stycznia 2022 roku odbyło się spotkanie otwierające konsultacje na temat przebiegu ścieżki rowerowej Białowieża – Hajnówka. Spotkanie odbyło się w formie online, przez aplikację ZOOM. Spotkanie było prowadzone przez mediatora Roberta Bocha, a organizatorem spotkania była Fundacja WWF Polska.

W spotkaniu w roli prelegentów uczestniczyli przedstawiciele następujących instytucji:

Białowiecki Park Narodowy

Gmina Białowieża, Gmina Hajnówka, Gmina Narewka, Starostwo Powiatu Hajnowskiego, Miasto Hajnówka, Nadleśnictwo Hajnówka, Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, Fundacja WWF Polska

Pozostali uczestnicy mogli podłączyć się jako słuchacze, którzy mogli zadawać pytania i komentować spotkanie poprzez kwestionariusz Q&A.

I część spotkania

Robert Boch, facylitator, rozpoczął od wyjaśnienia, dlaczego spotkanie zostało zorganizowane w formie online (działo się to ze względu na sytuację pandemiczną panującą w kraju). Podkreślił, że jest to spotkanie otwierające cały proces konsultacji, pierwsze z szeregu zaplanowanych. Przedstawił siebie oraz opowiedział o planowanym przebiegu spotkania – pierwsza część była poświęcona przedstawieniu podmiotów zaangażowanych w konsultacje oraz zapoznaniu uczestników z procesem konsultacji. W drugiej części zaprezentowano możliwości techniczne budowy ścieżki w różnych warunkach terenowych oraz przedstawiono różne warianty przebiegu ścieżki.

Boch podkreślił, że to spotkanie jest spotkaniem otwierającym cały proces konsultacji, który będzie trwał parę miesięcy i kolejne spotkania będą odbywały się na żywo, jeśli oczywiście pozwoli na to sytuacja pandemiczna.

Konsultacje otworzył oficjalnie Marszałek Województwa Podlaskiego, w wyświetlonym krótkim nagraniu. Życzył uczestnikom spotkania merytorycznej i owocnej dyskusji.

Dyrektor Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich przedstawił rys historyczny procesu budowy ścieżki rowerowej, wyjaśnił powód rozpoczęcia procesu konsultacji. Wszystko zaczęło się w 2019 roku, kiedy to została podpisana umowa na wykonanie dokumentacji projektowej inwestycji, rok później został wystosowany wniosek o wydanie decyzji środowiskowej dla planowanego przebiegu ścieżki. W 2021 roku pojawiły się głosy, że proponowany przebieg ścieżki we wniosku nie uzyskał głosów poparcia wszystkich środowisk. Podkreślił, że bardzo cieszy się na dzisiejsze spotkanie i ma nadzieję, że wspólnie zostanie wypracowany najbardziej optymalny wariant ścieżki, z którym zgodzą się wszystkie

zainteresowane strony. Bardzo istotna jest poprawa bezpieczeństwa użytkowników drogi wojewódzkiej Hajnówka – Białowieża, szczególnie rowerzystów.

Starosta powiatu hajnowskiego, wspomniał, że samorządy gminne i powiatowy od kilkunastu lat zabiegały o powstanie ścieżki rowerowej między Hajnówką a Białowieżą. Starosta podkreślił, że liczy na dojsście do wspólnego zdania przez wszystkie zainteresowane strony i że inwestycja zostanie zrealizowana.

Burmistrz Hajnówki również wskazywał, jak ważne jest, żeby budowa ścieżki została rozpoczęta. Wspomniał o tym, że powstanie ścieżki może przyczynić się do zwiększenia zainteresowania turystów organizowanymi w regionie wydarzeniami. Jest ona również istotna dla poruszających się rowerami mieszkańców Hajnówki i okolic.

Wójt Gminy Hajnówka, powiedziała, podobnie jak jej przedmówcy, że ścieżka jest niezwykle istotna w celu poprawy bezpieczeństwa rowerzystów, a także dla rozwoju regionu. Zwróciła się z apelem do wszystkich uczestników spotkań, aby podczas dyskusji rozmawiać merytorycznie, żeby pamiętać, że wybrany wariant ścieżki nie zadowoli w pełni wszystkich stron.

Wójt Gminy Białowieża, powiedział, że ma nadzieję na wspólne wypracowanie takiego wariantu ścieżki rowerowej, który będzie zadowalający dla wszystkich stron.

Sekretarz Gminy Narewka, podkreślił, że na budowie ścieżki wszyscy zyskają, samorządy, turyści, mieszkańcy. Zwrócił uwagę, że być może istotną rzeczą byłoby skomunikowanie przyszłej ścieżki rowerowej z innymi, już istniejącymi bądź planowanymi ścieżkami.

Przedstawiciel Fundacji WWF Polska, wyjaśnił, dlaczego Fundacja postanowiła zaangażować się w ten proces konsultacji. Podkreślił, że jedynie poprzez zaangażowanie w proces wszystkich zainteresowanych stron, możliwe jest wypracowanie takiego wariantu ścieżki, który wpłynie pozytywnie na rozwój regionu Puszczy Białowieskiej, ale też nie wpłynie negatywnie na niezwykle cenną przyrodę tamtego regionu.

Facylitator opowiedział o idei konsultacji. Przypomniał uczestnikom spotkania, że konsultacje są po to, żeby porozmawiać o różnych pomysłach i możliwościach oraz po to, żeby zebrać głosy wszystkich środowisk i wspólnie znaleźć najlepsze możliwe rozwiązanie. Podkreślił, że to rozwiązanie najprawdopodobniej nie będzie dla wszystkich stron idealne, ale będzie najlepsze dla wszystkich razem. Przedstawił również Komitet Sterujący, który odpowiada za przebieg i realizację konsultacji, w którego skład wchodzi przedstawiciele: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego reprezentowanego przez Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatu hajnowskiego, Gminy Białowieża, Miasta Hajnówka, Gminy Hajnówka, Gminy Narewka, Fundacji WWF Polska, Białowieskiego Parku Narodowego, Nadleśnictwa Hajnówka i Białowieża, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Boch opowiedział także, że wszystkie głosy, które pojawią się w trakcie konsultacji, zostaną zebrane w raport, który zostanie sporządzony pod koniec procesu. Raport ten zostanie przedstawiony Marszałkowi Województwa Podlaskiego

Nadleśnictwo Hajnówka podkreśliło, jak ważny jest proces organizacji konsultacji ścieżki. Ma nadzieję, że cała dyskusja będzie odbywać się w sposób merytoryczny, ale i życzliwy, że uda się wypracować zadowalające wszystkich rozwiązanie, i że ścieżka w końcu powstanie.

Nie było przedstawiciela Nadleśnictwa Białowieża oraz dyrektora Białowieskiego Parku Narodowego.

Przedstawiciel Białowieskiego Parku Narodowego powiedział, że ma nadzieję na wypracowanie takiego wariantu ścieżki, który da się pogodzić z ochroną cennej przyrody regionu Puszczy, a który będzie

konsensusem dla wszystkich zainteresowanych stron. Również wypowiadający się Mateusz BNP podkreślił, że powstanie ścieżki jest również istotne z punktu widzenia Parku Narodowego i że ma nadzieję na kompromis pomiędzy wszystkimi stronami.

Zastępczyni Dyrektora RDOŚ w Białymstoku, życzyła wszystkim wypracowania wspólnego stanowiska w sprawie ścieżki i wyraziła nadzieję, że uda się pogodzić aspekty społeczne z przyrodniczymi. Przypomniała również, że rozmawiamy o obszarze Natura 2000.

Robert Boch zaapelował do uczestników spotkania, by informowali wszystkich potencjalnie zainteresowanych osób o rozpoczęciu procesu konsultacji przebiegu ścieżki i zapraszali na kolejne, planowane spotkania.

Na koniec został przedstawiony planowany harmonogram konsultacji. Kolejne spotkania planowane są najwcześniej na luty, a raport z całego procesu mógłby powstać już w marcu. **Ostatecznie jednak przebieg konsultacji będzie uzależniony od sytuacji pandemicznej w kraju, być może proces będzie opóźniony.**

II część spotkania

Druga część spotkania składała się z trzech bloków. Pierwszy z nich to prezentacja dotycząca rozwiązań technicznych planowanej ścieżki rowerowej. Drugi to prezentacja pomysłów na przebieg ścieżki (dwa warianty). Trzeci blok był przestrzenią na dyskusję.

BLOK I - PREZENTACJA NT. MOŻLIWOŚCI TECHNICZNYCH

Temat – Bezkolizyjne ścieżki rowerowe. Prezentacja miała na celu pokazać możliwe rozwiązania, które były stosowane w innych miejscach, a których celem było minimalizowanie ingerencji w przyrodę.

Pierwsze zaprezentowane rozwiązanie to **podwieszany chodnik, chodnik rampowy**. Konstrukcja ta tylko punktowo ingeruje w podłoże (wykonujemy tylko punktowe fundamenty, które wspierają nawierzchnię) i praktycznie nie narusza gleby oraz co za tym idzie nie wpływa na statykę drzew.

Druga prezentowana technologia to **dreny francuskie**. Jest to system odwadniania z łamanym kruszywem układanym w rowach. To właśnie te rowy z kruszywem odprowadzają wodę. Przed ułożeniem warstwy nośnej ścieżki należy odstąpić korzenie drzew (przy użyciu technologii airspade), ułożyć korzenie, następnie korzenie przykrywane są zamulonym kruszywem (przypomina to gleby górskie). Pod tą podbudową korzenie mogą swobodnie przyrastać.

W obu rozwiązaniach można położyć dowolną nawierzchnię. Zaprezentowane technologie umożliwiają komunikację ścieżki rowerowej w sposób bezkolizyjny z drzewami, glebą i organizmami w niej żyjącymi. Można je dostosować do każdego warunków (tereny podmokłe, pas drogowy, trakt leśny). Zaproponowane technologie nie różnią się wizualnie niczym od tradycyjnych technologii, a ich koszt wykonania wcale nie jest wyższy.

BLOK II – PROPOZYCJE PRZEBIEGU ŚCIEŻKI ROWEROWEJ BIAŁOWIEŻA - HAJNÓWKA

PREZENTACJA 1

Jest to propozycja przygotowana w grupie osób (społeczność lokalna), które regularnie odwiedzają rowerem Puszcę Białowieską oraz po uwzględnieniu zdania turystów. Na ścieżkę rowerową łączącą Hajnówkę z Białowieżą należy spojrzeć w szerszym ujęciu (Puszcza jest miejscem, w którym spotyka się wiele szlaków: Green Velo Wschodni Szlak Rowerowy, Podlaski Szlak Bociani). Trzeba uwzględnić jak system szlaków rowerowych, nordick walking, szlaków edukacyjnych przenika przez siebie.

Cele jakie mogłaby spełniać ścieżka rowerowa Hajnówka – Białowieża:

- zaprezentowanie walorów puszczy,
- rozwój regionu,
- rozwój społeczności,
- łączenie innych tras rowerowych i atrakcji turystycznych.

Prelegentka podkreśliła również, że wszystko powinno być zrobione w poszanowaniu przestrzeni, krajobrazu i przyrody Puszczy Białowieckiej.

Drugim pytaniem, na które starano się odpowiedzieć w prezentacji była komu ma ta ścieżka służyć, jaka będzie najliczniejsza grupa odbiorców, jakie są ich oczekiwania? Dlatego tak ważne są konsultacje społeczne, gdzie można poznać wszystkie oczekiwania. Mając na uwadze atrakcyjność Puszczy Białowieckiej, to jakie cele ścieżka powinna spełniać powstały dwa warianty trasy południowej.

Wariant I trybami leśnymi długość trasy (22,05 km)

Wariant II trybami leśnymi + wzdłuż linii energetycznej (18,967km)

Oba warianty prowadzą zielonym szlakiem w stronę Sinickiej, wzdłuż głównej szosy do Czerlonki. Na tym odcinku zrobione są łączniki do Rezerwatu Pokazowego Żubrów raz do Centrum Turystyki. Od Czerlonki do Hajnówki pojawiają się wcześniej wspomniane dwa warianty (wariant I i wariant II).

PREZENTACJA 2

Założenia trasy są zbliżone do zaprezentowanych w pierwszej prezentacji, ale przebieg trasy ścieżki zaproponowany jest po drugiej stronie szosy. Celem zaproponowanej ścieżki rowerowej jest odciążenie szosy wojewódzkiej Hajnówka – Białowieża oraz szlaku pieszego przebiegającego przez rezerwat Szafera z ruchu rowerowego. Punktem wyjścia do wyznaczenia trasy było Wskazanie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w piśmie z dn. 25 V 2021 r. oraz wstępna analiza intensywności turystyki rowerowej w Puszczy Białowieckiej i względów bezpieczeństwa.

W obie prezentacje zakładają niestandardowe, nowoczesne rozwiązania techniczne w projektowaniu i w budowie ścieżki, które zminimalizują wycinkę drzew oraz pozwolą oraz jak najbardziej ograniczą ingerencję w przyrodę Puszczy Białowieckiej.

BLOK III

Trzeci blok był poświęcony dyskusji. Zgromadzeni online słuchacze mogli zadawać pytania, a prelegenci w miarę możliwości mogli na nie odpowiadać.